

Monitor digitale geletterdheid PO 2021

Onderdelen digitale geletterdheid

Het onderzoek is een initiatief van ECP | Platform voor de InformatieSamenleving, in samenwerking Kennisnet, Koninklijke Bibliotheek, Openbaar Onderwijs Groningen, SLO, Netwerk Mediawijsheid en mogelijk gemaakt door het ING Nederland fonds.

De belangrijkste doelstelling van de monitor is het in kaart brengen van de zogenaamde 'witte vlekken', scholen die niet of nauwelijks actief zijn op het gebied van digitale geletterdheid. Het onderzoek kent twee deelthema's:

1. Inzicht in de stand van zaken op het gebied van digitale geletterdheid (beantwoord door leerkrachten): een inschatting van de digitale geletterdheid van de leerlingen, de aandacht in vakken en projecten, de ondernomen activiteiten en de aandacht voor thema's rondom digitale geletterdheid.
2. Inzicht in de aanwezigheid van randvoorwaarden die noodzakelijk zijn om (verder) te kunnen werken aan de digitale geletterdheid en de (mogelijke) barrières hierbij.

Het onderzoek is uitgevoerd onder de volgende doelgroepen in het primair onderwijs:

- Bestuurders (n=100 respons)
- Directeuren/schoolleiders (n=573)
- Leerkrachten groep 1 tot en met 8 (n=3.576)
- ICT-coördinatoren (n=666).

1. Ict-basisvaardigheden

Kennis en vaardigheden die nodig zijn om met computers (in allerlei vormen, zoals laptop, tablet of smartphone) om te gaan en hun werking te begrijpen. Het gaat hier om de bediening, de mogelijkheden en de beperkingen van digitale technologie.

2. Computational thinking

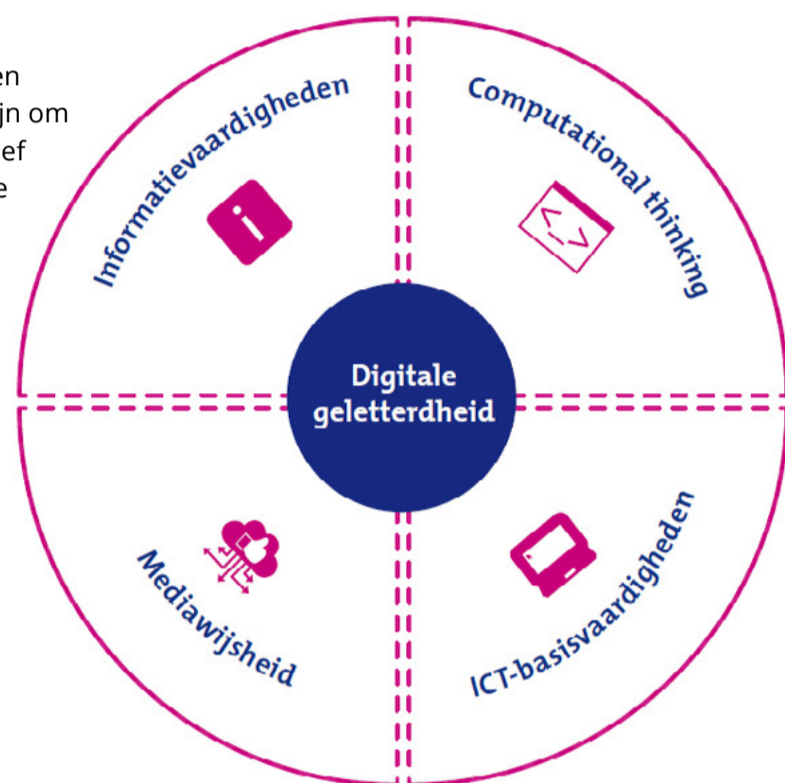
Problemen op een zodanige manier formuleren dat het mogelijk wordt om een computer zoals laptop, tablet of smartphone te gebruiken om het probleem op te lossen.

3. Informatievaardigheden

Informatiebehoefte signaleren en analyseren en op basis hiervan relevante informatie zoeken, selecteren en gebruiken.

4. Mediawijsheid

Kennis, vaardigheden en mentaliteit die nodig zijn om bewust, kritisch en actief om te gaan met digitale media.

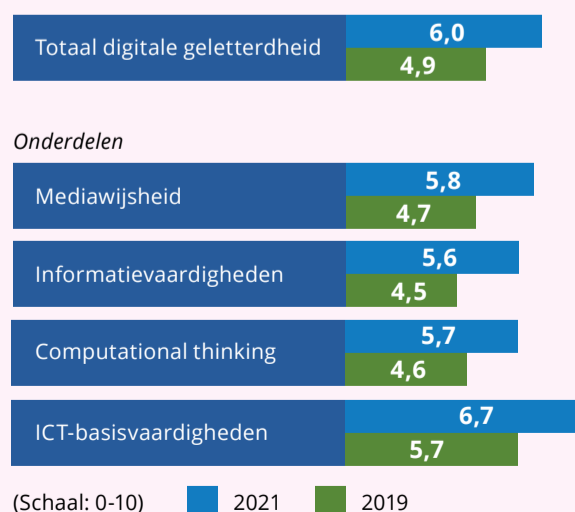

Resultaten Monitor digitale geletterdheid PO 2021

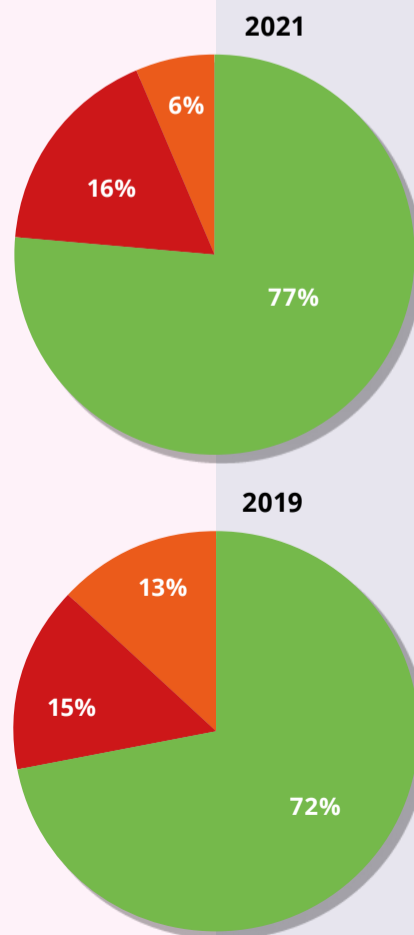
Overall beeld: stand van zaken digitale geletterdheid

De gemiddelde score (overall) voor de digitale geletterdheid van leerlingen (naar inschatting van de leerkrachten) komt uit op een **6,0** (op een schaal van 0 tot en met 10). Deze score is berekend op basis van de gemiddelden van de vier onderdelen (ICT-basisvaardigheden, computational thinking, informatievaardigheden en mediawijsheid). **De overall score is met een 6,0 beduidend hoger dan bij de vorige meting in 2019 (4,9).** Uit analyse blijkt dat scholen met 75% of meer achterstandsléerlingen een lagere (overall) score hebben voor digitale geletterdheid: gemiddeld een **5,1**.

Gemiddelde scores op de vier onderdelen van digitale geletterdheid en de overall score voor digitale geletterdheid: resultaten 2021 en 2019

De aandacht van leerkrachten in hun eigen groep voor digitale geletterdheid is als volgt:

- **Structureel** (in één of meerdere vakken aandacht en/of verweven in de projecten): 77% (2019: 72%).
- **Incidenteel** (door alleen weleens een project te doen): 6% (2019: 13%).
- **Geen aandacht:** 16% (2019: 15%).

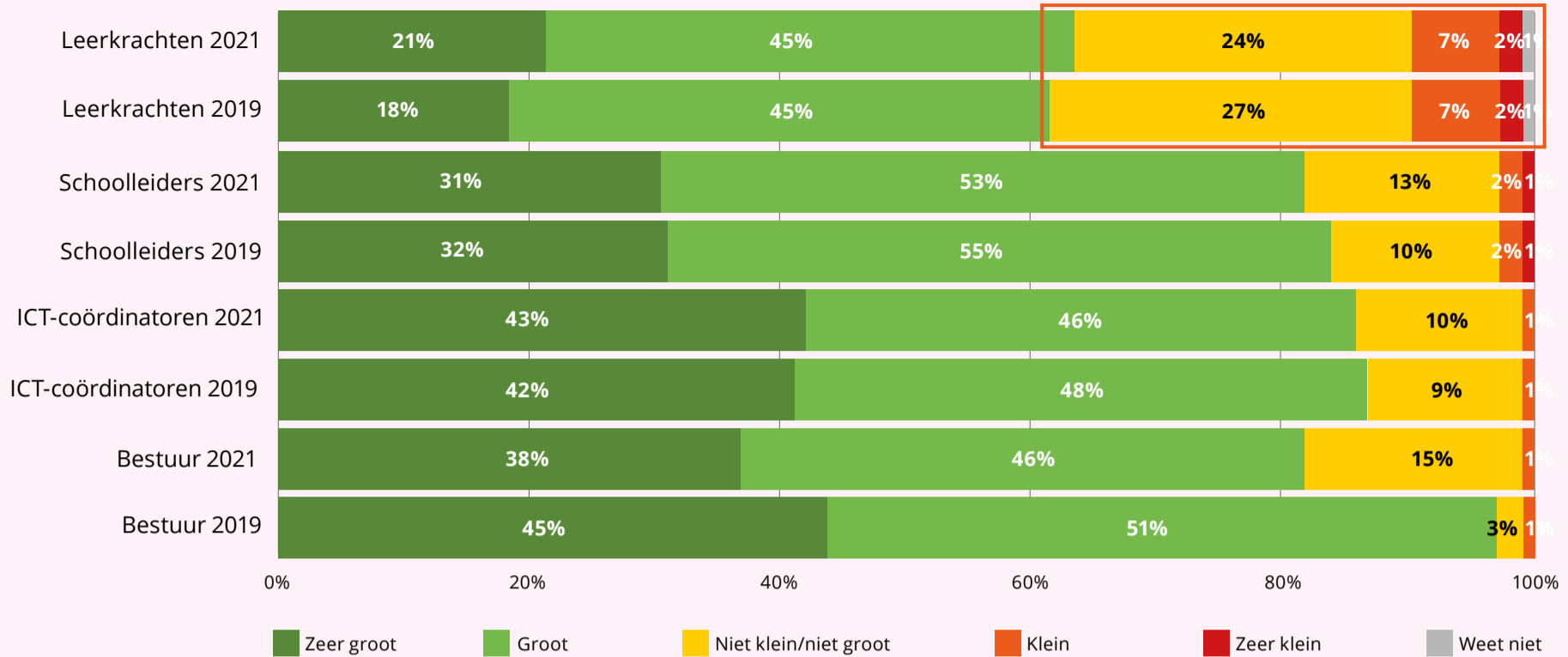

Aan de slag met digitale geletterdheid op school? Klik dan [hier](#).

Randvoorwaarden en mogelijke barrières

Hoe groot is de noodzaak om leerlingen (verder) digitaal geletterd te maken?

De meerderheid van alle onderzoeksgroepen vindt de noodzaak om leerlingen (verder) digitaal geletterd te maken (zeer) groot. Van de leerkrachten vindt **66%** dat er een (zeer) grote noodzaak is. Bij de drie andere onderzoeksgroepen is dit (evenals bij de vorige meting) beduidend hoger. Opvallend is dat leerkrachten deze noodzaak (relatief gezien) het kleinst vinden: **33%** vindt de noodzaak niet (zeer) groot.

De planmatige aandacht van scholen voor digitale geletterdheid is als volgt:

1. Een meerderheid van de schoolleiders (**57%; 2019: 62%**) geeft aan dat er planmatig op school wordt gewerkt aan het digitaal geletterd maken van de leerlingen. **42%** van de schoolleiders geeft aan dat er niet planmatig aan digitale geletterdheid wordt gewerkt. Van de leerkrachten geeft **38% (2019: 31%)** aan dat hun school hieraan niet planmatig werkt.
2. Ruim een derde van de scholen (**36%; 2019: 24%**) heeft een speciale werkgroep voor digitale geletterdheid op school.
3. Ruim de helft (**60%; 2019: 64%**) van de scholen heeft een speciale persoon die zich bezighoudt met onderwijsinnovaties op het gebied van digitale geletterdheid.
4. Een zeer klein gedeelte van de scholen (**6%; 2019: 4%**) meet de feitelijke voortgang van de digitale geletterdheid van de leerlingen.
5. Van de leerkrachten maakt **13% (2019: 10%)** gebruik van een leerlijn als het gaat om het digitaal geletterd maken van hun leerlingen. Bijna een kwart (**24%; 2019: 27%**) werkt wel met bepaalde leerdoelen voor digitale geletterdheid. De meerderheid (**58%; 2019: 59%**) maakt helemaal geen gebruik van een leerlijn of leerdoelen als het gaat om het digitaal geletterd maken van hun leerlingen.

Speerpunten

Speerpunten bij de (verdere) verbetering van digitale geletterdheid:

1. Het benadrukken van de **noodzaak** voor (verdere) verbetering van de digitale geletterdheid bij leerkrachten van alle groepen. Nog steeds is er een relatief grote groep leerkrachten (33%) die de noodzaak niet (zeer) hoog vindt.
2. Meer **planmatig werken** op schoolniveau, bijvoorbeeld door het instellen van een speciale werkgroep voor digitale geletterdheid. Meer scholen dan in 2019 hebben een werkgroep. De meerderheid van de scholen heeft echter nog steeds geen speciale werkgroep. Ook worden de vorderingen van de leerlingen op dit gebied nog weinig in kaart gebracht.
3. **Leerkrachten moeten meer werken met leerlijnen en leerdoelen als het gaat om digitale geletterdheid.** Nu wordt er door docenten nog te weinig met leerlijnen en leerdoelen gewerkt. De aandacht voor digitale geletterdheid lijkt nog te veel ad hoc, bijvoorbeeld door een thema te behandelen dat gerelateerd is aan digitale geletterdheid. Wellicht dat educatieve uitgeverijen hierin een rol kunnen spelen door digitale geletterdheid een vaste plaats te geven in hun (nieuwe) methoden.
4. **Verbetering van de ICT-voorzieningen op schoolniveau.** Er zijn zeker verbeteringen in vergelijking met 2019, maar er zijn nog steeds knelpunten, met name als het gaat om de devices voor leerlingen: er zijn te weinig devices of ze zijn te oud.

Partners

Kennisnet

veilig internetten.nl

KB } nationale bibliotheek

slo / een doordacht curriculum dat doen we samen

DUO
ONDERWIJS-ONDERZOEK & ADVIES